

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs XIV. Columba mea in foraminibus petra, in caverna maceria,
ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis: vox enim dua
dulcis & facies tua decora.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

in sancta Ecclesia æquitatis, honestatis, & utilitatis prouidet, componit, & ordinat statum. Vnde etiam sponsus cum loquitur sponsæ, *vox turturis audita est*, subdit, *in terra nostra*, vt videlicet insinuet nullum effectum Sacramentorum, nullam spem salutis esse extra Catholicam Ecclesiam: sed omnem Euangelicæ prædicationis vocem in obseruatione præceptorum, in ordine & reuerentia Sacramentorum infra sanctam Ecclesiam tenendam, in qua datur & accipitur ipse Spiritus sanctus. *In principio enim*, vt scriptum est, *terra erat inanis & vacua*, quia antequam mens humana spiritu fœcundaretur diuino, nullo virtutum flore vel germine componebatur, sed postquam, *Spiritus Dei ferebatur super aquas*, hoc est super fluentia & instabilia hominum corda, tum demum lux veritatis & fructus iustitiæ per totum effunditur mundum, vt terra illa primò inanis & vacua Dei fieret Ecclesia, in qua ipse per gratiam suam inhabitaret, & suam faceret terram iam florentem & fructificantem, & quoddam vitale & rationabile honestatis & disciplinæ quasi hominis specimen præferentem per gratiam inhabitantem.

Cur turturis vox audita dicitur in terra nostra.

Gen. I.

Charitas vera in quo consistat.

Igitur cum propriæ salutis dilectus dilectam fecerit sollicitam proximorum quoque salutis negligentem non esse admonet, vt hanc veram insinuet esse charitatem, quæ ita proximis sicut & sibi

studio pietatis prouidet, quatenus merito *amica, columba, formosa*, gratiæ vocantis & iustificantis appellatione honoretur.

Sequitur enim dilectus repetito superiori appellationis numero, *Surge propera amica mea, speciosa mea, & veni*. Quia inquit ad hoc mea gratia profecisti, vt tuimet curam gerere possis, mundum contemnendo, & meæ dilectioni per contemplatiuæ vitæ studium inhærendo, debes quoque interdum per actiuæ vitæ laborem proximis prodesse verbo & exemplo, quia cum te talem effecerim, vt habeas gratiam docendi & operandi, non sine tui periculo, de infesso reddes rationem talento. Sed *surge* ad laborem istum aliquando de illo quietis tuæ dulcissimo somno pro causa fraternæ necessitatis, & *propera* docendo, & ab huius mundi amore proximos retrahendo, vt ipsos quoque tecum in illud solitarium quietis tuæ deducas domicilium. Hoc autem facies velut *amica mea* per fidem, *speciosa mea* per operationem, *columba mea* per Spiritus sancti infusionem.

Surgere, properare, venire, ad quod spōsa inuitatur, est proximo-rum vtilitatis seruire.

VERSVS XIV.

Columba mea in foraminibus petre, in cauernâ maceris, ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis & facies tua decora.

Quia te columbæ comparauit, 2 co-

Sponsa cur
columba
assimilerur

I. Cor. IO.

Foramina
petræ vul-
nera sunt
Christi.

In docente
alios quæ
requiran-
tur.

Sponsa in
Christi pas-
sione spe-
ciosa facta
est.

Ephes. 5.

columba autem refugia sua habet in foraminibus petræ, in cauernâ maceræ, quænam tua quoq; erunt refugia in quibus omnem salutis tuæ spem constituas, vt ab huius mundi multimodâ tentatione confugas? Nimirum, in foraminibus petræ, de qua scriptum est, *petra autem erat Christus*, foramina enim ista sunt passionis meæ vulnera, quæ sunt omni Christiano quasi quædam in cunctis aduersitatibus refugia. Quinq; enim mea vulnera, sunt quinq; tuorum sensuum tuta refugia, vt cum hoc numero signum passionis meæ prænderis, in omnium sensuum tuorum integritate secura persistere possis. Hæc namque integritas sensuum, necessaria tibi erit docenti & operanti, quia si ea quæ doces & operaris in nomine meo, cum honestate & vtilitate, rationabiliter, ordinate & moderatè protuleris, audientium siue inspicientium animos magis attrahere valebis. Plerumque enim honestum genus causæ, si indignè profertur, offendit, sicut & humile genus causæ interdum si rationabiliter profertur, partem honestatis obtinebit.

In passione ergo mea, amica, speciosa, columba effecta es, quia ad hoc animam meam pro te posui, sanguinem fudi, vt te mihi exhiberem sponsam gloriosam, non habentem maculam neque rugam. Nam cum fœda eius, per te ipsam, pro te ipsa non suffecisti, neque tota pro te

sufficere potuit creatura; mea verò passio, cui totus non adæquatur mundus, pro te satisfecit Deo, vt inde reconciliata mihi que coniuncta, dicaris *amica, speciosa, columba*.

Siue foramina Petræ sunt quatuor Euangelia, in quibus mea perspicuntur gesta & dicta, siue etiam virtutum studia, videlicet humilitatis, patientiæ, obedientiæ, orationum vigiliarum, lectionum sanctarum, cæterarumque, quæ sunt quasi quidam aditus ad me veniendi, & regna cælorum introeundi, de quibus omnibus proximis prædicare debes & ostendere, quia sine his salutem consequi non possunt.

Columba mea in foraminibus petræ, in cauernâ maceræ. Christus petra, Christus & maceria. Maceria quidem ante passionem, quia adhuc ex humana infirmitate fragilis & passibilis erat; petra verò post resurrectionem, quando deposita omni corruptione, impassibilis ex firmitate glorificati corporis factus est. Columba verò in foraminibus petræ, in cauerna maceræ, dilecta esse debet, quia cum multa virtutum, operationum, & doctrinarum insignia, quæ ex fortitudine diuinitatis erant in Christo, considerat, specialiter tamen debet considerare, illud charitatis insigne, quod in sua exhibuit carne, quam pro eius mortui tradidit salute: nam magnæ huius dilectionis erga hominem

Foramina
petræ qua-
tuor sunt
Euangelia

I. Cor. IO.
Cauerna
maceræ
Christus
est.

osten-

ostēdit iudicium, cum pro eo redimendo, non aliud quam se ipsum, voluit offerre pretium.

qua protegamur ab hostium insidijs, ostendit in tantæ charitatis assignatione.

Columba in cauerna maceria quæ sit.

Cauerna ergo maceriae charitas est Christi in carne morientis in quâ videlicet charitate Ecclesia quidem generaliter, specialiter vero quæuis sancta anima columba est, quia per charitatem inuenit locum manendi in Christo, vbi spiritualiter bonorum operum pullos nutriat, & antiqui serpentis insidias effugiat: scriptum est enim, quia *Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.*

1. Ioh. 4.

Anima fidelis ad modum columbae quomodo pro cantu gemitum habere debeat.

1. Pet. 2.

Columba quoque est in foraminibus petrae, in cauerna maceriae. Columba autem pro cantu gemitum habet: & gemere debet anima fidelis; quando recollit passionem Redemptoris, perpendens quid pro ea Deus fecerit, quando ille *qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius*, pro peccatoribus mori voluit, & quod homo debuit, Deus homo exsoluit. Gemat quoque pro suis excessibus, in foraminibus petrae, in cauerna maceriae, *quia aduocatum habet apud Patrem Iesum Christum iustum, & ipse est propitiatus pro peccatis eius*, qui cotidie salutem confert omni peccitanti, passionis suae Sacramento, & singulari charitatis huius exemplo. Quotidie namque nobis Redemptor noster sua renouat foramina, hoc est passionis signa, in corporis & sanguinis sui immolatione; & cauernam in

1. Ioh. 2.

Potest etiam maceria accipi doctrina Apostolorum, siue Apostolicorum virorum, quia sicut maceria ex multis construitur lapidibus, ita doctrina Sanctorum ex plurimis virtutum constituitur documentis. In qua est cuique fideli animæ cauerna, id est vitæ custodia, quia ex eorum dictis & scriptis discit, qualiter peccata fugiendo, & bonorum operum pullos nutriendo malignorum spirituum insidias effugere possit.

Per maceriam doctrinam Apostolicorum virorum potest intelligi.

Monetur ergo dilecta quietem contemplationis interdum relinquere, & ad actiuam vitæ laborem causa proximorum exire, vt quod ipsa per quietem ex diuinis præceptis, & sanctorum exemplis didicit, hoc proximorum mentibus prædicando inferat, & sicut ipsa horum suauitate per contemplationis assiduitatem affecta est, ita quoque proximorum animos ipsorum desiderio per virtutem prædicationis afficiat.

Ex vita contemplatiua ad actiuam procedi debet.

Vnde & dilectus eam admonendo subdit, *ostende mihi faciem tuam*. Quæ est enim facies dilectæ, nisi ex confortio dilecti quædam refulgens imago sanctitatis? nam quanto diuinæ contemplationi quisque sedulus inhæret, tanto pulchrior ex sanctitatis iubare facies mentis resplendet. Hinc est, *quod Moyses in monte cum Domino quadraginta diebus*

Facies dilectæ quæ sit.

Exod. 34.

conuersatus splendidam faciem scribitur protulisse ex consortio sermonis Domini.

Qui enim in monte supernæ contemplationis commoratus fuerit, ab ipso spiritu Dei, cum quo vnum fit, quandam sanctitatis faciem producit: Vnde Apostolus reuelata, inquit, facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur, à claritate in claritatem tanquam à Domini spiritus. Qui ergo spiritu Dei aguntur, ab ipso spiritu transformantur in imaginem Christi secundum interiorem hominem à claritate in claritatem, vt qui aliquid claritatis ex eo in faciem interioris hominis traxerint, quâ eum lucidius agnoscant, quantò ei plus appropinquant contemplatoriâ charitate, tantò plus claritatis sibi ex eo contrahant, per quam eum semper clarius & verius agnoscant. Vnde & Ezechiel cû sanctorum animalium visionem describeret dixit, *similitudo hominis in eis*. Quicquid enim iustitiæ & mansuetudinis, quicquid modestiæ & humilitatis, quicquid patientiæ & pietatis, quicquid postremò vnquam sanctitatis habere potuerunt vel possunt, electi Dei, ab illo singulari homine Domino Iesu Christo traxerunt, & ab illa principali sanctitatis facie illustratam, ipsi quoq; quâdam suo modo sanctitatis facie cõceperunt.

Ostenso
facies dile-
ctæ in quo
sita sit.

Talem, inquit dilectus faciem tuam à mea gratia spiritualiter dedu-

ctam, ô dilecta ostende mihi, hoc est, ad laudem mei nominis in publicum procede, pulchra actionis & sermonis specie, vt proximi tui vide-
Matth. 5
tes opera tua, glorificent Patrem tuum qui in cælis est, ipsiq; ex rectè composito actionis & sermonis tui vultu, suæ quoq; mentis & intentionis vultum componant.

Sonet vox tua in iuribus meis; tunc in auribus Domini vox prædicationis sonat, quando voci meus concordat, vt quod foris ad aures, hominum per vocem sonat hoc in Dei auribus per fidem loquatur. Et pulchra cum præmisisset, ostende mihi faciem tuam, subdit, sonet vox tua in auribus meis, vt ostendat quia corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio
Rom. 10.
sit ad salutem; per faciem enim notitia fidei, per vocem verò sonus prædicationis exprimi.

Amplius. Ostende, inquit, mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis, hoc est tali intentione ex illo Angelico sanctæ solitudinis tuæ dormitorio in publicum procede actione & prædicatione, vt me solum conscientiæ tuæ testem admittas, non vt humanis te exponas fauoribus, sed vt meis tantam placeas conspectibus. Vox enim tua dulcis, & facies tua decora. Ideo enim procedere debes, quia hoc in pulchritudine motum, & sermonum tuorum dulcedine proximi tui attendere possunt, vnde & suorum prauitatem morum corrigant, & rectæ fidei integritatem capiant.

Vt vox
sponsæ so-
net in au-
ribus spōsi
mens de-
bet con-
cordare
voci.

In Prædi-
catione
non fauor,
sed honor
Dei specta-
ri debet.

Plerumq;

Vultus & habitus ostensio vox mentis est.

Plerumq; autem & ipsa vultus & habitus. ostensio, vox quædam mentis est, & vt quidam dicit

Sape tacens vocem verbaq; vultus habet.

I. Reg. I.

Vnde de illa quæ tristitiam mentis vultis diuersitate prærendebat, post ablatum sterilitatis opprobrium scribitur, quia *vultus eius non sunt amplius in diuersa mutati*. Diuersitas quippe vultus diuersitatem animi ostendebat, sed ablata causa diuersitatis huius rectum & compositum animum, rectus quoq; & compositus loquebatur vultus. Sed hæc vox honestatis in exterioris hominis vultu & habitu constituta, tunc in Dei auribus sonat, quando hanc pro sola æternæ vitæ gloria promerenda immutabiliter seruat. *Vox inquit tua dulcis, & facies tua decora, Vox inquit tua* quæ interpretis animi est, & vel moribus, vel lingua loquitur, prædicat enim & docet, siue benè agendo, siue benè loquendo; hæc inquit, *vox quæ est dulcis, sonet in auribus meis*, quia valde mihi placet illa vita, quæ & agit & docet bona, hoc in se dilectione Dei & proximi agente vt & Deo placeat, & proximum ædificet. *Et facies tua decora*, quia hoc ex intentione vel fide tua, quæ vtraq; mihi soli cognita est, perficit, vt quod agis vel dicis, dignum sit laude meæ approbationis.

Dulcedo vocis & decor faciei sponsæ in quo consistat.

Pf. 44.

Hac ergo specie & pulchritudine tua intende prosperè, procede & regna, vt quia tali mihi virtutum dote coniungeris, sponsi tui qui Rex est,

non incõgruè Regina dicaris, cum me regente & instruente, & te ipsam rationabiliter regere, & alijs regimè animarum noueris impèdere.

Sed quia hanc suauitatem & pulchritudinem rectæ fidei & rectæ prædicationis plerumq; hæretici peruersa doctrina deprauant, vt simplicium corda peruertant, vox dilecti facit apostropham ad ipsius fidei & prædicationis huius magistros. cum subdit, *capite nobis vulpes paruulos*.

VERSVS XV.

Capite nobis vulpes paruulas quæ demoliuntur vineas, nam vinea nostra floruit.

Vulpes sunt Hæretici, propter dolositatem & astutiam, quæ decipiunt incautos argumētis verborum, qui semper quærunt latebras in quibus doceant ea quæ peruersè sentiunt, facientes seorsum conuenticula, ne eorum prauitatem sancta & Catholica deprehendat Ecclesia. Dicuntur autem vulpes paruulæ, siue propter ipsorum hæreticorum fictam humilitatem siue propter argutissime exquisitarum sententiarum subtilitatem, quibus maximè mentes demirantium sed minus intelligentium, prauis suis cogūt fauere doctrinis. *Capite*, inquit, *nobis*; tunc enim Hæretici Deo capiuntur, quādo à Catholicis Doctorib; per rectæ rationis assertionē, quā nullis argumētis destrueri possunt, diuina præcurrente gratia ad Matris suæ sanctæ Ecclesiæ sinū, de

Hæretici cur vulpes dicantur.

Cur vulpes paruulæ vocentur Hæretici.

Hæretici quando capiuntur Deo.